

Nationella riktlinjer 2025: palliativ vård										
Id	Tillstånd	Rekommendation	Svårighetsgrad	Effekt av insats	Bedömning av kostnadseffektivitet	Prioritet	Motivering	Kunskapsgrund	Mottagare av rekommendationen	Senast uppdaterad
Integrera vården och utbilda personalen										
A2	Ett eller flera tillstånd som kan leda till döden inom dagar, veckor eller år	Integrera palliativ vård med annan vård.	Mycket stor	För personer med en eller flera livshotande sjukdomar eller tillstånd som kan leda till döden inom dagar, veckor eller år ger integrering av palliativ vård med annan vård •En liten till måttlig effekt på livskvalitet (ökad livskvalitet) jämfört med om man inte integrerar den palliativa vården (låg tillförlitlighet) •En liten effekt på symtombördan (minskad symtombörda) jämfört med om man inte integrerar den palliativa vården (låg tillförlitlighet). Det går inte att bedöma effekten på närståendes vårdbörda (mycket låg tillförlitlighet). Det saknas studier (randomiserade kontrollerade studier eller prospektiva observationsstudier med kontrollgrupp) för att bedöma effekten på antalet oplanerade sjukhusinläggningar.	Socialstyrelsen har inte gjort någon bedömning av kostnadseffektiviteten för denna rekommendation.	1	Att integrera palliativ vård med annan vård ger ökad livskvalitet och minskad symtombörda, enligt forskningen. Patienternas hälsotillstånd har en mycket stor svårighetsgrad. Det är viktigt att kunna erbjuda vård med ett palliativt förhållningssätt tillsammans med eventuell livsförändrande behandling, för att tillgodose patienternas behov, enligt Socialstyrelsens rekommendationsgrupp.	Forskning	Hälsa- och sjukvården	2025-12-08
A5	Ett eller flera tillstånd som kan leda till döden inom dagar, veckor eller år	Erbjud kontinuerlig fortbildning i palliativt förhållningssätt för personal i hälso- och sjukvården och socialtjänsten.	Mycket stor	Slutsatsen från beprövad erfarenhet är att kontinuerlig fortbildning i palliativt förhållningssätt till vård- och omsorgspersonal ger •En positiv effekt på hälsorelaterad livskvalitet hos personer med livshotande sjukdomar eller tillstånd •En positiv effekt på nöjdhet med vården och omsorgen hos personer med livshotande sjukdomar eller tillstånd.	Socialstyrelsen har inte gjort någon bedömning av kostnadseffektiviteten för denna rekommendation.	2	Kontinuerlig fortbildning för personal ökar livskvaliteten och nöjdheten med vården och omsorgen hos personer med livshotande tillstånd, enligt beprövad erfarenhet. Den är en förutsättning för ett breddat och uppdaterat perspektiv på ett palliativt förhållningssätt, och därmed ett led i en mer jämlik tillgång till palliativ vård. De som gagnas har ett hälsotillstånd med en mycket stor svårighetsgrad. Fortbildningen kan också öka personalens trygghet och minska personalomsättningen, enligt Socialstyrelsens rekommendationsgrupp.	Beprövad erfarenhet	Hälsa- och sjukvården och socialtjänsten	2025-12-08
Erbjud återkommande samtal och stöd										
B3	Ett eller flera tillstånd som kan leda till döden inom dagar, veckor eller år	Erbjud samtal vid allvarlig sjukdom.	Mycket stor	Slutsatsen från beprövad erfarenhet är att samtal vid allvarlig sjukdom ger •En positiv effekt på hälsorelaterad livskvalitet hos personer med livshotande sjukdomar eller tillstånd •En positiv effekt på nöjdhet med vården hos personer med livshotande sjukdomar eller tillstånd.	Socialstyrelsen har inte gjort någon bedömning av kostnadseffektiviteten för denna rekommendation.	1	Hälsotillståndet har en mycket stor svårighetsgrad, och samtalet är en förutsättning för en god och jämlik palliativ vård med ett tydligt mål. Det ökar patienternas livskvalitet och nöjdheten med vården, enligt beprövad erfarenhet. Vården effektiviserar också när personalen tidigt och återkommande ringar in patientens och närståendes behov och informerar om det förväntade sjukdomsförloppet samt vilka insatser som kan erbjudas, enligt Socialstyrelsens rekommendationsgrupp. Detta förhindrar både underbehandling och överbehandling. Det vore oetiskt att inte erbjuda samtalet.	Beprövad erfarenhet	Hälsa- och sjukvården	2025-12-08
B2	Ett eller flera tillstånd som kan leda till döden inom dagar, veckor eller år	Erbjud regelbunden strukturerad skattnig av den samlade symtombördan, som underlag för fortsatt vård.	Mycket stor	Slutsatsen från beprövad erfarenhet är att regelbunden strukturerad skattnig av den samlade symtombördan hos personer med livshotande sjukdomar eller tillstånd ger •En positiv effekt på livskvalitet, jämfört med att inte skatta symtombördan •En minskad symtombörda, jämfört med om de inte gör denna skattnig.	Socialstyrelsen har inte gjort någon bedömning av kostnadseffektiviteten för denna rekommendation.	2	Skattningen ger ett underlag för fortsatt vård som är anpassad till patientens behov. Detta ökar patientens livskvalitet och minskar symtomen, enligt beprövad erfarenhet. Hälsotillståndet har en mycket stor svårighetsgrad, och vården blir mer likvärdig när all personal (erfaren såväl som ny) arbetar strukturerat tillsammans med patienten under hela sjukdomsförloppet, enligt Socialstyrelsens rekommendationsgrupp. Skattningsinstrumenten kan fånga upp fler dimensioner av symtomen än ett vanligt samtal. Arbetsättet skapar också en trygghet i vårdteamet, eftersom det underlättar informationsöverföring mellan medlemmarna.	Beprövad erfarenhet	Hälsa- och sjukvården	2025-12-08
B4	Ett eller flera tillstånd som kan leda till döden inom dagar, veckor eller år	Inkludera en strategi för palliativ vård i den individuella vårdplanen.	Mycket stor	Slutsatsen från beprövad erfarenhet är att en strategi för palliativ vård inkluderad i den individuella vårdplanen för personer med livshotande sjukdomar eller tillstånd ger •En positiv effekt på livskvalitet, jämfört med om en sådan strategi inte inkluderas •En positiv effekt på patientens och eventuella närståendes delaktighet i vården, jämfört med om en sådan strategi inte inkluderas.	Socialstyrelsen har inte gjort någon bedömning av kostnadseffektiviteten för denna rekommendation.	2	Att inkludera en strategi för palliativ vård i den individuella vårdplanen ökar patientens livskvalitet samt patientens och närståendes delaktighet i vården, enligt beprövad erfarenhet. Dokumentation effektiviserar informationsöverföringen i vårdkedjan och är en nyckel till god personcentrerad palliativ vård på rätt nivå. Risken för både överbehandling och underbehandling minskar. Det ger trygghet för patienten, de närstående och hälso- och sjukvårdspersonalen, enligt Socialstyrelsens rekommendationsgrupp. Patienternas hälsotillstånd har en mycket stor svårighetsgrad.	Beprövad erfarenhet	Hälsa- och sjukvården	2025-12-08
B5	Ett eller flera tillstånd som kan leda till döden inom dagar, veckor eller år	Erbjud psykologiskt, socialt och existentiellt stöd.	Mycket stor	Slutsatsen från beprövad erfarenhet är att ett psykologiskt, socialt eller existentiellt stöd till personer med livshotande sjukdomar eller tillstånd ger •En positiv effekt på livskvalitet, jämfört med att inte få stödet •En bättre möjlighet att hantera livssituationen, jämfört med att inte få stödet.	Socialstyrelsen har inte gjort någon bedömning av kostnadseffektiviteten för denna rekommendation.	1	Psykologiskt, socialt och existentiellt stöd ökar livskvaliteten och ger bättre möjlighet att hantera livssituationen, enligt beprövad erfarenhet. Hälsotillståndet har en mycket stor svårighetsgrad, och personalen behöver tid och kompetens för att kunna hjälpa den som är sjuk att hantera till exempel oro, dödsångest eller meningslöshet. Det gäller oavsett var personen får vård eller omsorg. Stödet bidrar till att personen kan behålla sin funktionsförmåga och sin autonomi så långt det är möjligt, enligt Socialstyrelsens rekommendationsgrupp.	Beprövad erfarenhet	Hälsa- och sjukvården eller socialtjänsten	2025-12-08
Säkerställ tillgång till specialiserad palliativ										
A4	Ett eller flera tillstånd som kan leda till döden inom dagar, veckor eller år, och komplexa symtom eller en livssituation som medför särskilda behov	Säkerställ tillgång till specialiserad palliativ vård.	Mycket stor	För personer med en eller flera livshotande sjukdomar eller tillstånd som kan leda till döden inom dagar, veckor eller år, och komplexa behov av palliativ vård, ger specialiserad palliativ vård •En medelstor till stor positiv effekt på livskvalitet jämfört med att inte få specialiserad palliativ vård (låg tillförlitlighet). Det går inte att bedöma effekten på symtombörda, oplanerade sjukhusinläggningar eller närståendes vårdbörda (mycket låg tillförlitlighet).	Socialstyrelsen har inte gjort någon bedömning av kostnadseffektiviteten för denna rekommendation.	1	Specialiserad palliativ vård ökar livskvaliteten hos patienter med komplexa behov som inte kan tillgodoses av den övriga vården, enligt forskningen. Dessa patienter har ett hälsotillstånd med en mycket stor svårighetsgrad, och det är av största vikt att hela patientgruppen får tillgång till specialiserad palliativ vård med kompetent personal, bedömer Socialstyrelsens rekommendationsgrupp. En välfungerande specialiserad palliativ vård kan också avlasta och stärka	Forskning	Hälsa- och sjukvården	2025-12-08
Erbjud stöd till närstående										

B6	Närstående till en person med ett eller flera tillstånd som kan leda till döden inom dagar, veckor eller år	Erbjud psykologiskt, socialt och existentiellt stöd till de närstående som behöver eget stöd.	Stor	Slutsatsen från beprövad erfarenhet är att ett psykologiskt, socialt eller existentiellt stöd till närstående till personer med livshotande sjukdom, som behöver eget stöd, ger <ul style="list-style-type: none"> •En positiv effekt på livskvalitet, jämfört med att inte få stödet •En bättre möjlighet att hantera livssituationen, jämfört med att inte få stödet. 	Socialstyrelsen har inte gjort någon bedömning av kostnadseffektiviteten för denna rekommendation.	3	Psykologiskt, socialt och existentiellt stöd till närstående ökar de närståendes livskvalitet och ger bättre möjlighet att hantera livssituationen, enligt beprövad erfarenhet. Närstående som behöver eget stöd från hälso- och sjukvården eller socialtjänsten har ett hälsotillstånd med en stor svårighetsgrad. Närståendestödet är en av hörstenarna i den palliativa vården, där de närstående gör stora insatser – inte minst vid vård i hemmet. Stödet gynnar både de närstående sjuka, patienterna och hälso- och sjukvården när det erbjuds på ett strukturerat sätt, enligt Socialstyrelsens rekommendationsgrupp. Det är viktigt att även barn och unga vuxna som är närstående får stöd, liksom närstående till barn som är sjuka.	Beprövad erfarenhet	Hälso- och sjukvården eller socialtjänsten	2025-12-08
B7	Närstående till en person som har avlidit	Erbjud efterlevandesamtal.	Måttlig	Slutsatsen från beprövad erfarenhet är att efterlevandesamtal ger en positiv effekt på hälsorelaterad livskvalitet hos närstående till en person som avlidit.	Socialstyrelsen har inte gjort någon bedömning av kostnadseffektiviteten för denna rekommendation.	5	Närstående har en särställning i den palliativa vården, och efterlevandesamtalen kan främja deras livskvalitet, enligt beprövad erfarenhet. De närståendes hälsotillstånd har en måttlig svårighetsgrad, men samtalet är mycket viktigt för de närstående, enligt Socialstyrelsens rekommendationsgrupp.	Beprövad erfarenhet	Hälso- och sjukvården	2025-12-08

[illegible]